

לענין שיקולים ופקודות

גיע לעיקר, או למה אנו יושבים ומקשקים? צריך גם לזכור שבתכנית האימונים שלנו ישנם תרגילים רבים הדומים זה לזה. אין זה מענינו כרגע לדון בכך. מסתבר שזה נחוץ. אבל מה לעשות אם הצוער לא יכול לסבול עוד את החזרה המתמדת על השיקור לים? לכל אחד מאתנו נמאס כבר לשמוע ולחזור על הפראזות: „גבעה רחבה — המאפ־ שרת פריסה מכל הכיוונים“; „אין לטפל בפצועים בזמן ההסתערות“.

גורם הזמן. — לכתובה דרוש זמן רב יותר מאשר למחשבה, ולרוב אין הזמן שניתן לכתובת השיקולים מספיק. בדרך כלל היה קורה אצלנו משהו מעין זה: מתחילים לכתוב, מגיעים עד שלב מסוים ואז — מדריך המחלקה מפסיק את העבודה ומתחילים לקרוא. צוער שקיבל את רשות הדיבור, קורא את מה שכתב וממשיך לדבר בע"פ. וראה זה פלא: הנאום בע"פ אינו נופל ביסודיותו, בריצותו ובבהירותו מן המוקרא! יתר על כן: הוא אף עולה עליו בהרבה! וההסבר ברור: אין לצוער הזמן הדרוש לנסח היטב את שיקוליו ולפרטם כמו שצריך, הוא כותב במקצוע וגם קורא זאת כך.

הפתרון. — פעמים רבות נוכחתי לדעת שהפתרון לבעיה טקטית נוצר ומתבשל תוך כדי ההתבוננות הראשונית בסקירה כוללת של השטח. כל הניתוח שבא אחריו אין לו כל ערך היות והוא בא להצדיק רעיונות ולהורחיק החלטות שכבר הוחלטו, והשיקולים „מל־בשים“ על תכנית קיימת. מצב עיניים זה עומד בסתירה להשקפה שתכנית נכונה עשויה להתקבל רק לאחר ניתוח מפורט.

לסיכום

שיטת השיקולים לפי מסגרת נתונה ותוך כדי כתיבה, טובה בשלב־לימוד ההתחלתי בהם אין לצוער נסיון במחשבה טקטית. בשלב זה חשוב לקחת בחשבון כל גורם וכל פרט ולהיות צמוד למערך; כמורכב יש להקציב מספיק זמן לכתובה כדי שזו תצא פחות או יותר מסודרת. עם ההתקדמות בלימוד יש לעבור, לדעתי, לציון בלעדי של עובדות עיקריות ובעלות משמעות בלתי שגרתית; ובסופו של דבר יש להגיע למצב של שיקול ומתן פקודה בעל־פה ובאופן כזה לצמצם את הזמן המוקצב למחשבה.

ולכם, מדריכי המחלקה: אין כל צורך להביא את הצוער לידי כך שישחזר את מערך השיקור. העיקר הוא שייסק מסקנות נכונות מן המצב ויבנה תכנית־פעולה הגיונית ובת־ביצוע.

יורם

מתוך עלון ביה"ט לקצינים

קטן שבו היו בעלי הלשון הזריזה „מוכרים“ רעיונות וקוי מחשבה לחברה והעיקר — המחשבה העצמית והמרוכזת של הצוער לא היתה מושגת. ובכן, לסיכום ביניים: הרעיון לבנות מסגרת לשיקולים ופקודות הגו חיובי והינכחי. כזו בודאי היתה גם דעתם של ה„חלונות הגבוהים“

הצוער אינו נותן דעתו לעיניים אחרים... בפקוד ההדרכה ובמה"ד שהמציאו והנהיגו אותה (הם ודאי קוראים בסיפוק את השבחים שאני מחלק לשיטה שלהם). אבל, רבותי: המציאות שונה לחלוטין מן התמונה ששימ" שה יסוד לתכנית. ובזה מגיעים אנו אל החסרונות שבאופן ההדרכה בנושא זה.

חסרונות

שגרתיות. — בתחילה כשכותבים את השיקולים והפקודות מקנה פעולה זו לכותב את כל היתרונות שמנינו קודם (מחשבה עצמית וריכוז). במשך הזמן לומדים את השיטה ומתקדמים, ואז מגיע הצוער למצב בו הוא אינו נזקק עוד לכתובה כדי לדרבן ולהדריך את מוחו. ברור לו כבר מהו סדר הסעיפים, מה יש לכלול בכל סעיף, ומה הן המשמעותות שנקבעו לכל עובדה. במצב כזה הופכת הכתיבה למעמסה, למשהו מעכב ומעצבן. החברה מרגישים: „היינו כבר יכולים להמשיך ולה-

איזה צוער אינו זוכר ברגשות וזעה את השקעות הארוכות שבילינו בחוץ, בגשם ורוח, בכתובת השיקולים והפקודות? ואולי יותר נע התמונה הקודרת שצייירתי זה עתה חזק בנפשו יוני הצלצול הקומי של המשפט הנדוש: „טו...“ או יש לכם עכשיו 5 דקות לכתוב שיקולים עד, השיטה: כללי...“

אם זהו המצב לאמתו אצל רוב בוגרי ביה"ט הספר שאינם יודעים אם לשנוא את השיטה או לצחוק ממנה — כי אז יש בו כדי להדאיג. הרי לא יתכן, ששיטה — אפילו שתהא טובה מאד (וטרם בדקנו אותה ענינית), תפעל היטב אם יחס האנשים אליה הוא כזה. אודה על האמת: לא ערכתי בין הצוערים משאל על יחסם לנושא. לא דיברתי על כך יותר מאשר עם 10 אנשים; אבל אני חש בודאות שלא הגנתי ושאלתי זוהי האוירה בקורס. אני מוכן להמר עם כל אחד על קופסות סיגריות, שתגובת כל צוער על השאלה: „מה דעתך על העיניים?“ תהיה — „לכל הרוחות עם השיקולים והפקודות הללו!“ או אפילו בה"ר יפיות יתר. ננסה איפוא לרדת לשרשה של הבעיה וכמו שאומרים בצבא: נשקול יתרונות ומגבלות.

יתרונות

אין ספק שהשיקולים מכריחים אותך לחשוב. הם מוכיחים לך קודם־כל את המשימה, מסמכים את מצב האויב, ואת מצב כוחותינו אנו ומכריחים אותך לנתח את הקרקע; כל זאת עוד בטרם תדע מה לעשות וכיצד לפעול. גם ההמשך הגיוני ביותר: הנך קובע לעצמך שיטה כללית, מקצה כוח לכל משימה, בונה את שלבי הפעולה וסוקר את סידורי המנהלה והקשר. אם כן, יש לך כאן מסגרת המדריכה אותך בבנית קרמחשבה, מאלצת אותך לחשוב לפני שאתה מחליט ומונעת ממך לשכוח פרטים. גם אופן־ההדרכה המעשי בבית־הספר של השיקולים והפקודות נראה נכון. אין ספק שהעלאת כל השיקולים הללו על הנייר מל־מדת את הצוער לחשוב ולחשוב — הרי זה דבר חשוב ונכבד! הצוער מרכז את תשומת לבו אל המבצע שלפניו ואינו נותן את דעתו, לעיניים אחרים. אלמלא היתה קיימת שיטת הכתיבה, יש לשער שהיה נוצר מעין פרלמנט